Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, Judecător: Elena Costiuc
Dosarul nr. 21r-2108/22
1-20040093-02-21r-25112022

D E C I Z I E

29 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecător ***Oxana Robu***
Judecătorii ***Stelian Teleucă și Silvia Gîrbu***

judecând în procedură scrisă, fără prezența părților, în ordine de recurs, recursul administrației instituției Penitenciare nr. 4 Cricova, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14.02.2022, prin care s-a admis parțial plângerea condamnatului Duminica Valeriu împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 25.03.2020 – 14.02.2022;
Instanța de recurs: 25.11.2022 –29.04.2024.
Procedura de citare legală a fost executată.
Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, a –

C O N S T A T A T:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 februarie 2022, s-a admis integral plângerea condamnatului Duminica Valeriu *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile prevenitului/condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constat faptul că, cet. Duminica Valeriu *****, a fost deținut în perioadele 09 noiembrie 2019 – 13 iulie 2020 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 247 zile, dintre care 115 zile în calitate de prevenit și, respectiv, 132 zile în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473[4] alin. (6) CPP, s-a redus pedeapsa cet. Duminica Valeriu cu 230 zile, pentru perioada de 142 zile, în care condamnatul cu calitatea de prevenit s-a aflat în arest preventiv, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, cu calcularea a 2 zile de închisoare pentru 1 zi de arest preventiv.

În condițiile art. 473[4] alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa cet. Duminica Valeriu cu 39 zile, pentru perioada de 132 zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită cet. Duminica Valeriu prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 martie 2020, - s-a redus cu **269** zile.

În privința perioadei rămase de 2 zile, calculate în condițiile art. 473[4] alin. (4) CPP (*din perioada de 132 zile și care nu au putut fi împărțite la 10*), s-a acordat în calitate de despăgubire condamnatului Duminica Valeriu suma de bani în mărime de 100 lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care va fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.

2. *Pentru a se pronunţa prin încheiere, instanţa de fond a reţinut că*, la 24 martie 2020, condamnatul a înaintat judecătorului de instrucție o plângere împotriva administrației instituției penitenciare nr.13- Chișinău, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile prevenitului/condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473[4] alin. (5) din Codul de procedură penală.

În motivarea plângerii, condamnatul indică că, a fost deținut în calitate de prevenit și condamnat, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții inumane. În special, condamnatul se referă la supraaglomerarea celulelor, cantitatea insuficientă și calitatea proastă a hrănii, lipsa lenjeriei de pat, accesul limitat la lumina zilei, precum și condiții sanitare precare.

Solicitările recurentului:

3. *Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 februarie 2022*, la data de 11 martie 2022 a declarat recurs administrația Penitenciarului nr. 4 Cricova, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, cu pronunţarea unei noi hotărâri prin care plângerea lui Duminica Valeriu împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţie, cu reducerea pedepsei, să fie respinsă.

Argumentele părților:

4. Cu referire la procedura de judecare a cauzei, Colegiul penal

menționează că, prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) în vigoare din 22.08.2023 au fost operate modificări la art. 437-449 Cod de procedură penală.

5. Potrivit noilor modificări operate la art. 447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

6. Respectând art. 447 alin. alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cât și principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă, până la data examinării recursului, în adresa instanței de recurs nu a fost depusă vreo referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

7. Colegiul penal, examinând materialele prezentate, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, în baza probelor examinate de prima instanţă, în raport cu argumentele recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 4 Cricova și materialele cauzei, ajunge la concluzia despre tardivitatea recursului declarat din următoarele considerente.

8. Potrivit art. 472 Cod de procedură penală încheierea instanţei privind soluţionarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătoreşti poate fi atacată de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, cu recurs care se judecă conform prevederilor titl.II cap.IV secţ. a 2-a §2 din Partea special.

9. În speţă se reţine că, în instanța de fond la ședința de judecată din 17 noiembrie 2022, reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova a fost prezent, fiind informat că pronunțarea încheierii va avea loc la 14 februarie 2022, iar potrivit materialelor cauzei se atestă că, copia încheierii a fost expediată recurentului la data de 02 martie 2022.

10. Prin urmare, Colegiul Penal reține că, termenul de contestare a încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 februarie 2022 în corespundere cu prevederile art. 472 Cod de procedură penală, pentru recurent care cunoștea că pronunțarea încheierii va avea loc la 14 februarie 2022, va curge din momentul pronunțării acesteia, adică 14 februarie 2022.

11. Prin urmare, reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova nu a atacat încheierea în termenul de recurs prevăzut de legislație și l-a omis neîntemeiat or, conform prevederilor art. 472 Cod de procedură penală, încheierea instanţei privind soluţionarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătoreşti poate fi atacată de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, cu recurs care se judecă conform prevederilor titl. II cap. IV secţ. a 2-a §2 din Partea special.

12. Subsidiar, Colegiul Penal subliniază că, prin cererea de recurs depusă

de reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova, a solicita repunerea în termen, însă nu este justificată, precum că au primit încheierea recurată la data de 07.03.2022.

13. Astfel, Colegiul penal aminteşte că, termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut şi având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

14. În aceiași ordine de idei, art. 230 alin. (1) şi (2) Cod de Procedură Penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual şi nulitatea actului efectuat peste termen.

15. Deci, potrivit formalismului legii procesual-penale, având caracter de garanţie egală pentru toate părţile interesate, în sensul dispoziţiilor art. 20 din Constituţia Republicii Moldova, ca raţiune, satisfacerea imperativului disciplinării activităţii procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, se impune obligaţia îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancţiunea decăderii din exerciţiul dreptului. Ca atare, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancţiunii menţionate, duce la pierderea acestuia.

16. Subsidiar, Colegiul penal reiterează că, prin admiterea unui recurs tardiv şi poziţionarea uneia dintre părţile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalităţii armelor, care *inter alia* prevede că, fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiţii care să nu-i plaseze într-o situaţie net dezavantajoasă în raport cu partea adversă.

17. În cele din urmă, se notează că, aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalităţii armelor şi a securităţii raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părţi nu se vor bucura de aceleaşi mijloace pentru a prezenta argumentele sale în faţa unei instanţe (a se vedea în acest sens, Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franţei, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

18. Aşadar, raportând cauzei textele de procedură penală indicate mai sus şi statuările din jurisprudenţa constantă a Curţii Europene, Colegiul Penal reţine că în speţă, termenul de declarare a recursului a fost omis de către reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova, din circumstanţe care sunt imputabile părţilor.

19. Reieșind din cele expuse mai sus, se conchide că, recursul reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova nu se încadrează în termenul legal, fiind depus peste termen, astfel că repunerea recursului în termen, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO

(Ghirea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare.

20. În conformitate cu prevederile art.447-449 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, -

D E C I D E:

Se respinge, ca fiind depus peste termen, recursul reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova și se menține fără modificări încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 februarie 2022.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei: Oxana Robu

Judecătorii: Stelian Teleucă

Silvia Gîrbu